

CUVÂNTUL ȘI DUHUL TRĂIESC PRIN CREDINȚĂ (ION DRUȚĂ LA 80 DE ANI)

Acad. Mihail DOLGAN

THE WORD AND THE SOUL LIVE THROUGH BELIEF

With the occasion of 80th anniversary of Ion Druta, this article contains a panorama of his live and creation. This Moldovan writer created an opera with an enormous echo, in which is found the soul of our nation between Nistru and Prut, with its unfading beauty and wisdom. Ion Druta impressed us with an original model of poetic novella, of poetic novel, of poetic drama.

În cele aproape șase decenii de neostoită trudă pe ogorul literelor moldave, inclusiv în sferile culturală, socială, politică chiar, **Ion Druță** și-a creat cinstiți și cu toată responsabilitatea profesională – în sudoarea frunții, ca unul dintre cei mai pătimiși robaci ai condeului, și la lumina unui extraordinar talent nativ – un nume și o operă de mare răsunet nu numai pe cuprinsurile dintre „Nistru și Tisa”, ci și în întreaga Europă – de la Moscova la Londra și de la Londra – trecând prin Paris, Berlin, Riga – la Moscova (o spun în cunoștință de cauză). S-a impus lumii întregi (de creația lui se ocupă până și unii specialiști din America – Keith Hitchens) printr-un model original de *nuvelă poetică*, de *roman poetic*, de *dramă poetică*, – prin capodoperele perene „*Povara bunătații noastre*” (cu strălucita variantă, definitivă, din 2005), „*Biserica Albă*”, „*Clopotnița*”, „*Casa mare*”, „*Frumos și sfânt*”, „*Păsările tinereții noastre*”, „*Doina*”, „*Sania*”, „*Toiagul păstoriei*”, „*Povestea furnicii*”... În aceste și alte opere Ion Druță a dezvăluit lumii întregi „fața” și sufletul autentic al neamului nostru dintre Nistru și Prut, frumusețea lui poetică și înțelepciunea-i nepieritoare, credința neclintită în adevăr și în cele sfinte, verticalitatea și demnitatea, dar și dramele nesfârșite și puterea lui de rezistență, dar și răzvrătirile lui întru căutarea și stabilirea propriei identități, ca urmași ai celor peste cinci sute de mii de daci mânați în robie de către romani, din care cauză nici astăzi nu reușim să scoatem robul din noi (a se vedea admirabila postfață „*Calea robilor*” la „*Povara bunătații*

Ion Druță

noastre”, ediția din 2005). De unde și proverbul-blestem: „*Capul plecat, sabia nu-l taie*”.

Aceasta în ciuda faptului (sau, poate, tocmai datorită acestui fapt!) că scriitorul nostru s-a aflat într-o neîntreruptă opoziție / „încleștare” / confruntare cu Puterea, cu vechiul regim totalitar, cu mulțimea de dificultăți prin care a trebuit să treacă republica noastră, dar și cu critica obtuză, conservatoare, de esență sociologist-vulgară, dar și cu confrății de condei invidioși și rău intenționați, dar și – nu în ultimul rând – cu scrisul iresponsabil, plat, mediocru, care domina epoca. Ion Druță și-a conștientizat odată pentru totdeauna ideea că marii creatori, pentru a putea să spună până la capăt adevărul, trebuie să fie (au trebuit să fie!), într-o măsură mai mare sau mai mică, în opoziție cu Puterea autocrată: experiența artistică a omenirii o demonstrează prin zeci și sute de exemple elocvente. Chiar dacă, în cazul de față, riști să displaci, riști să fii detestat. Însuși Eminescu, de dragul spunerii adevărului verde în ochi, a preferat să fie „urât” aproape de către toți contemporanii. Într-o scrisoare inedită către Veronica Micle, el se destăinuia cu multă amărăciune pe fund de suflet:

„... *sunt peste voia mea grăitor de adevăr*” în fața tuturor, de la Vlădică până la opincă, de aceea „*sunt unul din oamenii cei mai bine urăți din România*”.

Ion Druță este un mare Poet în sensul larg al cuvântului, poate cel mai mare după Mihai Eminescu. Poet prin simțire și cugetare, prin viziune folclorică asupra lumii și prin modul specific de interpretare artistică a realității, poet prin atitudini și efuziuni lirice, prin arta sugestiei metaforico-simbolice și magia cuvântului frumos, poet prin stihia lingvistică a vorbirii populare și printr-o excepțională ritmicitate și muzicalitate a frazei. Iar, înainte de toate, poet printr-o nemărginită dragoste față de Moldova și oamenii ei, cu destinul lor dramatic din trecut și din prezent, cu tradițiile, obiceiurile, datinile și rânduielile pline de vrajă, dar în destrămare, cu probleme mari și mici, mai grele sau mai ușoare, poet prin sublimarea artistică a tot ce este demn, frumos, sacru, dor, însângereare de suflet în viața țaranului și în viața naturii, a însuși cosmosului mioritic. Iată de ce pentru a pătrunde în **universul poetic** al scriitorului, în straturile mai adânci ale lirismului său, trebuie aplicat neapărat *principiul poeticului* drept categorie fundamentală a esteticii druțiene în accepția structuralistului francez Michel Dufrenne din exegeza sa „*Poeticul*” (1963). Iar pentru a demonstra că scrierile lui Ion Druță se pretează nici că se poate mai bine la infinite interpretări estetice, adică sunt *opere deschise*, se cuvine să apelăm neapărat la concepțiile semioticianului italian Umberto Eco din exegeza lui „*Opera deschisă*” (1962). Nu mai puțin productivă se va dovedi în cazul lui Ion Druță, atunci când vom valorifica miturile naționale și universale (inclusiv cele biblice) folosite de el, și grila modernă propusă de psihanalistul francez Charles Mauron în cunoscuta-i lucrare „*De la metaforele obsedante la mitul personal*” (1963). Crearea de „mituri personale”, atât de specifică gândirii artistice druțiene, ne va permite să pătrundem în adâncurile abisale ale ideilor obsedant-dominante, acolo unde conștientul colaborează intens cu inconștientul. Căci fixarea tradiționalistă în sine doar a prezenței cutărui sau cutărui mit într-o anumită creație literară astăzi a ajuns să nu mai dea aproape nimic.

George Călinescu afirma odată despre Eminescu că orice vers smuls din creația lui „*miroase eminescian*”, atât de copleșitoare este personalitatea-i de geniu. Același lucru s-ar putea spune și despre Ion Druță: „orice frază smulsă din opera scriitorului „*miroase druțian*” – atât de mult și de inspirat a trecut-o prin filiera sufletului și sensibilității

sale artistice de o rară acuitate, atât de adânc și-a lăsat amprenta propriului talent și a propriei individualități psihologico-artistice inconfundabile asupra „plămădei” estetice izvodite, asupra oricărei îmbinări de cuvinte, metafore, construcții simbolice. Cităm doar un exemplu: „*De când e lumea, ei au mers împreună – poporul și pământul lui. Și cum s-a putut întâmpla, cum s-a putut face că unul a pornit-o pe-un drum, celălalt – pe alt drum. Și cam unde ar putea ei să ajungă, fiecare mergând de capul lui, odată ce nu pot unul fără altul, deoarece pământul este Vatra și soarta unui popor ...*”. Totul aici poartă „însemnele” lui Druță: și turnura lirică a frazei, și ritmicitatea, și muzicalitatea, și maniera șugubeață a narațiunii, și gândirea domoală și muiată în tângă (într-un fel de „tângă” specific druțiană); și puterea de definire metaforică, și meditația filozofică prin categorii existențiale globale, până și pauzele, înseși virgulele ...

Dacă ar fi să stabilim *cuvintele-cheie* ale întregii opere druțiene, pe care le găsim semănite pretutindeni (așa cum o cer astăzi tezele de doctorat), ele ar fi acestea, cu vădită încărcătură biblică: **bunătate, dragoste, omenie, lumină, credință, demnitate, adevăr, frumos, sfânt, tradiție, dor de tot ce e strămoșesc, curaj, rezistență, vrednicie...**

E firesc, așadar, ca scriitorul să fi fost și să fie cel mai împătimit promotor al idealurilor creștinismului, al unui umanism de înaltă cotă, de fiecare dată acoperit de un potențial estetic superior ...

Referindu-se la „*Povestea furnicii*”, o capodoperă printre basmele pentru copii, cunoscutul critic și istoric literar român *Valeriu Cristea* avea să remarce aforistic de adevărat: „*Ca să creeze literatură, pentru un mare talent și o furnică e de ajuns!*”. Frumos spus pentru acei care înțeleg frumosul. Dar, ca să vezi, s-a găsit o poetă cu pretenții de modernism / postmodernism, care și-a permis să interpreteze **pidosnic** lucrurile, considerând minunată poveste din lumea necuvântătoarelor – absolut „nevinovată”, cum că ar fi contaminată de... „*moldovenism*” și de morbul politicii comuniste, autorul fiind un „*subtil agent de influență al KGB-ului rusesc*” (!). Mai mult chiar, în această furnică neînduplecată care ducea spre furnicar o coajă de răsărită sub torentul unei ploii „subtilă” publicistă (între timp stabilită la Paris!) vede – nici mai mult, nici mai puțin – „*îndobitocirea prin muncă a basarabeianului*”, a „*Basarabiei aflată sub cizma comunismului rusesc*” !!! Iar însuși „furnicarul” este identificat cu ... „un fel de casă comună” în care ar trăi, chipurile, constructorii comunismului, niște robi ai muncii... Și aceasta se scrie (din Franța) și se tipărește (la Chișinău) în anul

2006!!! [1, p. 94-100]. Doamne, până unde pot fi împinse „polimizările” voit samavolnice și voit malițioase?! Până unde pot ajunge comentariile **socio-logist-vulgare** ale unui text artistic de netăgăduită valoare?! Or, „*Povestea furnicii*” a fost scrisă încă în ... 1957! Iar I. Druță s-a transferat la Moscova abia în 1969 și „s-a transferat” într-acolo nu ca „*să fie cooptat de KGB*”, cum e învinuit pe nedrept, ci ca să-și poată publica scrierile curajoase respinse de regimul totalitarist de la Chișinău – o știe toată lumea! „*Povestea furnicii*” este un splendid „apolog” (a demonstrat-o V. Coroban) și, prin urmare, ca apolog trebuie examinată.

Încă în 1972, adică cu 35 de ani în urmă, criticul literar Vasile Coroban, plasând „*Povestea furnicii*” printre „*capodoperele prozei moldovenești contemporane*”, o tălmăcea adecvat și în adâncime:

„*Apologul „Povestea furnicii” este încărcat de un deosebit sens, deoarece I. Druță pornește de la imaginile vii ale realității pentru a ajunge la idee, aceasta din urmă fiind încorporată în obiecte și gesturi. Efortul furnicii de a duce la furnicarul său o coajă de răsărită în timp ce semenele ei se ascund de ploaie capătă semnificația de simbol al muncii generoase, care nu ține seama de primejdii și greutăți. I. Druță face sensibil acest efort datorită faptului că descrie când în ton grav, când în ton umoristic senzațiile de oboseală și de durere ale micii vietăți. Spațiul epic al apologului, latura elevată a narațiunii se fac îndeosebi simțite prin faptul că furnica e o vietate dintre cele mai mici, iar stihurile naturii în comparație cu ea devin adevărate catastrofe cosmice*” [2, p. 199].

Să dăm ascultare autorului specialist în materie! (Ce ne-ar împiedica atunci să „tratăm” similar și ... „furnica” fabulistului din antichitate Esop?!

Literatura trebuie privită, în primul rând, ca literatură! Ne pare rău să rostim această axiomă arhicunoscută în fața unei poete (și o poetă bună!), dar o facem, constrânși fiind de o situație nici că se poate mai tristă.

Iar cunoscutul critic român Valeriu Cristea, subliniind „dramatismul” acestei „*admirabile bucăți*” („*e tot atât de dramatică ca și cele mai dramatice povești cu oameni*”), pledează pentru ca „*Povestea furnicii*” „*să fie neapărat inclusă în manualele școlare*”:

„*Nimic moralizator, nicio umbră de sentimentalism în ea. După patru zile de rătăcirii (nu după trei zile și trei nopți, cum zice grăbită poeta!), o chinuită furnică găsește ceea ce căuta: o coajă de răsărită (floarea-soarelui), de care avea mare nevoie, Dumnezeu știe pentru ce, acolo, în*

furnicarul lor: „*Și-a aruncat-o în spate și a pornit drumul înapoi, în sfârșit, aduce și ea ceva la furnicar. Au să se adune toate furnicile și au s-o laude, au s-o așeze, știu ele unde trebuie așezată o minune de coajă ca asta*”. Începe însă să plouă și a traversa în aceste condiții miriștea imensă devine o cumplită aventură. Temerară, micuța eroină și-o asumă. Prozatorul se ferește de happy-end. A pierdut, pretinde, urma furnicii. Nici măcar nu știe dacă ea a reușit să ajungă la furnicarul ei, „*căci ploaia a turnat toată noaptea*”: „*Poate a ajuns furnica acasă, poate s-a pierdut undeva în mijlocul miriștii* (N.B.! „*Poate*”! deci, „**n-a murit** cu o coajă de răsărită în spate”, cum „*interpretează*” aceeași publicistă – M.D). – *Oricum, însă, chiar dacă s-a pierdut, avusese și ea în viață o mică poveste a ei – vrasăzică trăise* (subl. noastră). **Ca să creze literatură, pentru un mare talent și o furnică e de ajuns!**” [3, p. 216]. Prin urmare, nimănui dintre critici (nici de la noi, nici din alte părți) „*n-a stărnit atâtea nedumeriri „nevinovata poveste a furnicii”, decât doar ... publicistei însăși, care, pur și simplu, înșeală cititorul, când se plânge că s-a chinuit „ani la rând”, predând „Povestea furnicii” „studentilor mei”* (de fapt, și aici e o inexactitate crasă: studenții de la institute și universități învață **alte** opere ale lui Ion Druță, așa cum prevede programul: „*Povara bunătății noastre*”, „*Frumos și sfânt*”, „*Păsările tinereții noastre*” etc., și nu „*Povestea furnicii*”!), și până la urmă n-a înțeles nimic nici ea, nici studenții, pentru că la „*finele nuvelei*” (e „apolog”, nu nuvelă!) prozatorul **i-ar fi întins o cursă** (?!), deoarece „*urma să fi fost pe undeva un semn de întrebare, care s-o fi pierdut din editare în editare*”??? Halal de o atare „hermeneutică” postmodernă!

Pe Ion Druță poți să-l iubești, dar poți și să nu-l iubești (el nu se supără!) sub pretextul elitard cum că „*Marele Bucătar*” (sic!) ar pregăti doar „*un singur fel de mâncare: adică cel de care nu prea te saturezi, dar care nu te lasă să crapi de foame* (sic!), *adică exact melanjul mioritic ...*”, dar să-l „*tratezi*” în batjocură prin termeni împrumutați din culinarie, urându-l cu venin de dușman până la hulire, să-l interpretezi arbitrar, așa cum îți vine la socoteală – nu se poate, creștinește nu se poate, căci săvârșim o dublă păcătuire: și contra ta (a bunului tău simț), și contra autorului, supranumit pe bună dreptate „*scriitor al poporului*”. Pur și simplu *obrazul* nu trebuie să ne permită să comitem astfel de năstrușnicii sau chiar monstrozități.

E locul potrivit să citez aici câteva considerații din prefața mea la monografia colectivă în două volume „*Opera lui Ion Druță: univers artistic,*

spiritual, filozofic” (2007), la care țin și în prezent: „*Nimic pe lume nu-i mai prețios decât a-ți rămâne credincios ție însuși*”, – mărturisește Ion Druță, făcându-și din acest frumos aforism un crez spiritual diriguitor. „**Credința**, zice el în altă parte, **e copacul ce freamătă pururi în sufletul omului**”. Fără să vrem, ne vine în gând admirabila definiție dată credinței de către Shakespeare: „*Jubirea înalță pe om la cer, iar credința coboară cerul în om*”. Să-l lăsăm, așadar, pe scriitorul îndrăgit al moldovenilor să-și fie până la capăt credincios sie însuși! Marea intuiție și marele talent nu-l vor înșela, credem. Așa cum a făcut-o, de regulă, și până în prezent, cu verticalitatea-i specifică. Căci și marii scriitori au dreptul la adevărurile lor și chiar la greșelile lor, dacă acestea, până la urmă, se dovedesc a fi greșeli. Chiar și în opiniile discutabile ale autorului există un „adevăr” druțian – mai mare sau mai mic, mai întreg sau mai parțial, dar un adevăr (nu o minciună!). Dacă Ion Druță „lasă” pe alții să aibă propriile opinii și adevăruri, de ce nu l-am lăsa și noi pe el să facă același lucru?! De ce i-am „interzice” dreptul firesc de democratic la propria opinie, la propriul adevăr, cu atât mai mult că în sfera literaturii adevăruri cu desăvârșire absolute nici nu prea există, iar dacă și există, ele coabitează cu adevărurile *relative*, se constituie din acestea, se înalță pe acestea. Așa e „destinul” adevărurilor răspicate, curajoase, durute până la sângerare. Adevăruri ale căutării / negășirii, ale intuiției / dibuirii / rătăcirii chiar. Doar un Balzac, un Tolstoi au avut dreptul, la timpul lor, la exprimarea unor adevăruri-convingeri „rătăcitoare”, îmbibate de „păcate”, și lumea din întreaga lume a știut să-i accepte așa cum au fost – pentru că au fost romancierii de geniu, *înainte de toate...*”.

Regretatul Zigu Ornea (ca să mai apelez la un critic român de înaltă ținută intelectuală și profesională), a cărui monografie solidă în două volume despre basarabeanul Constantin Stere („*Viața lui Constantin Stere*”) a fost editată și la Chișinău (în 2005) la editura „Universul” – tot prin strădaniile neobositului Ion Druță (plus prefața), avea să consemneze polemic cu multă justețe despre acuzele nefondate ce i se aduc mereu marelui nostru prozator de factură lirico-poetică: „Pe cititorul român, citind romanul „*Povara bunătății noastre*” de I. Druță, gândul îl duce spre Sadoveanu. Nu la „*Miorița*”, ci la „*Baltagul*”, de pildă ... Contactul și unele asemănări și cu literatura rusă, ucraineană, kirghiză (Cinghis Aitmatov, de exemplu) sunt o dovadă că, în a doua jumătate a veacului XX, romanul lirico-simbolic și-a găsit drept cetate, ca o formulă narativă puternică și viabilă, printre atâtea

alte valabile. Important, la urma urmei, nu e tipul narațiunii, ci valoarea ei estetică în sine. **Vetustul sămănătorism, cu lirismul său idilizat, n-are nimic comun cu proza, puternică și viguroasă, a dlui Ion Druță**” [4, p. 168]. Cam același lucru s-ar putea spune și despre alte „isme” ce i se atribuie în mod agasant scriitorului nostru invidiat și brutalizat: „*mioritism*”, „*moldovenism*”, „*poporanism*”, „*populism*” etc.

În realitate, un adevărat scriitor, cu „scânteii dumnezeiești” în suflet și sub pană, niciodată nu poate „încăpea” întreg într-un singur „curent” limitativ, într-o singură „orientare” sau „școală” tot limitativă, într-o singură formulă unilaterală (fie pozitivă, fie negativă). El, scriitorul, dotat cu mare talent, „se înalță” să domine deasupra curentelor, deasupra școlilor, deasupra formulelor închistate. Enunțul axiomatic cu valoare de aforism al lui George Călinescu exprimă un adevăr ponderabil, care nu poate fi pus la îndoială de către nimeni: „**Unde apar geniile dispar școlile literare**”. Tot așa cum nu poate fi tăgăduită nici remarcă pătrunzătoare a aceluiași critic: „**Un mare scriitor, chiar vinovat sub raport civic, rămâne mare scriitor**”.

Inspiră un deosebit interes și faptul că Ion Druță, ca artist al cuvântului, știe nu numai să-și promoveze cu fermitate adevărurile din operele sale literare, ci – principalul! – știe și **să le apere** cu o consecvență demnă de invidiat contra criticii obtuze și conservatoare, contra opreliștilor regimului totalitar (a se vedea setul de scrisori către mai marii zilei de la Chișinău și de la Moscova), contra „revizorilor” agresivi de tot felul, contra unor confrăți de condei nihilști – mai vârstnici sau mai tineri – care găesc „plăcere” în a-i demola opera și a-i adumbri personalitatea, contra unor cititori de rând influențabili (prin forța inerției). În această privință, **nimeni** (dar absolut nimeni!) dintre scriitorii din Moldova nu poate concura cu Ion Druță – Ion Druță, „înfrentătorul” curajos de-o viață a mult prea numeroase obstacole de tot soiul, Ion Druță, ațâțătorul de probleme arzătoare și polemistul liric fără pereche, Ion Druță, înaintemergătorul în toate și cu cel mai aprig devotament față de Cititor, Ion Druță, simbol al tăriei de oțel și al rezistenței spirituale, –un fel de Ceahlău moldovenesc, Ion Druță, mucenicul și mesianicul, păstorul și apostolul acestui meleag, Ion Druță modelul omeniei însăși și al însăși credinței creștine a neamului ...

Vechile modalități tradiționale de analiză și interpretare a creației lui Ion Druță și-au epuizat eficacitățile, s-au dovedit a fi, până la urmă, insuficiente pentru dezvăluirea adecvată a specificității scriitu-

rii autorului. Ele, aceste modalități și metode, au schematizat și superficializat, au banalizat și chiar vulgarizat numeroase lucrări ale prozatorului și dramaturgului de factură poetică. Pentru a ne adânci în starturile abisale ale lirismului druțian, e nevoie să aplicăm, așa cum am mai spus, grile de interpretare mai moderne, mai în spiritul poeziei lui, cum ar fi: conceptul de „poeticitate” promovat de structuralistul francez Michel Dufrenne, conceptul de „operă deschisă” al semioticianului italian Umberto Eco, conceptul de „mit personal” al psihanalistului francez Charles Mauron.

Polifonică și polivalentă, dialogală în monolog și monologală în dialog, polemică și opozantă, opera lui Ion Druță întrunește într-un **tot estetic unitar liric, epic și dramatic** (uneori chiar și *tragic*), de aceea ea se pretează la cele mai multiple, diferite și surprinzătoare analize de hermeneutică, cu alte cuvinte, interpretările ei sunt infinite și inepuizabile, cum inepuizabile sunt tălmăcirile unui mit. De unde și posibilitatea de aplicare a grilelor moderne nominalizate.

Ca și la marii creatori, în gândirea poetică a lui Ion Druță sunt prezente și „funcționează” cu maximă eficacitate principalele „salturi” tropologice, principalele modalități dialectice de plasticizare, revelare și de sintetizare a faptului de viață evocat: de la comparație se trece la metaforă, de la metaforă se trece la simbol, iar de la simbol – la mit și la mitul personal. În ochii autorului totul e metaforă și simbol, totul capătă proiecții de mit personal (cum ar fi „Casa Mare”, „Ciutura”, „Câmpia Sorocii”, „Biserica Albă”, „Păstorul” ș.a.). Mai urmează să se scrie despre gândirea **mitică** a lui Ion Druță, precum și despre cum metaforele lui obsedante se transformă într-o mitologie personală, în multe privințe similară cu mitul „Mioriței” – „*evanghelia a neamului*”, cum o definește fericit scriitorul.

Se zice că nimic nu valorează în viață dacă nu riști. O viață întregă Ion Druță a tot „riscat” și „riscă”: și în plan artistic, și în plan spiritual, și în plan etic, și în plan social, și în plan politic. A riscat de dragul valorizării poetice a acestui minunat meleag dintre Nistru și Prut și a inimoșilor săi trăitori, demni urmași ai lui Ștefan cel Mare (chiar dacă unii dintre ei și-au uitat obârșia).

Mărețul și cucernicul monument „*Lumânarea recunoștinței*”, înălțat în 2004 prin strădaniile și opintelile directe ale însuși Scriitorului – în cel mai pitoresc loc al Basarabiei, unde albastrul Nistrului se împreună cu albastrul Cerului, iar verdele Codrilor – cu verdele Istoriei sorocene, proiectata editare completă a operei autorului în opt volume

(primele două volume se află în lucru), cele două tomuri fundamentale de exegeză colectivă „*Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*” (2004), precum și temeinica exegeză științifică „*Fenomenul artistic Druță*”, care apare acum în prestigioasa colecție „*Academica*”, sunt tot atâtea temeuri elocvente de rezistență în timp, spațiu și istorie a scrisului druțian, tot atâtea argumente absolut convingătoare întru confirmarea aserțiunii că ceea ce a creat și creează Druță **rămâne să trăiască**, are sorți de continuă izbândă, de continuă perenitate.

Voi încheia cu aceste considerații frumoase și exacte ale reputatului și regretatului critic și istoric literar român *Ion Rotaru* (dintr-un solid tratat de istorie literară în 7 volume; prin urmare, să nu ne facem bătaii de cap în legătură cu faptul că scriitorul nostru nu va „răzbate” nici într-un fel de istorie literară română!): „*Ion Druță este un scriitor din spița clasicilor români Creangă, Sadoveanu, Coșbuc, Caragiale, în chip anume un scriitor „popular”, în accepție largă, povestitor înăscut și un mare „savant” cunoscător al limbii române, de la izvoarele ei cele mai pure. Printre contemporanii de generație el poate sta alături de Marin Preda, Eugen Barbu, Fănuș Neagu sau Nicolae Velea, cu specificarea că între moldovenii de azi el este cel mai mare*”.

Viață îndelungată, iubite maestre! Sănătate de stejar să aveți și să nu duceți lipsă niciodată de interpretări clarvăzătoare! La care mai adaug – nu pot să nu adaug! – și un mare-mare mulțumesc pentru incomensurabila poezie și plăcere estetică pe care mi le-a prilejuit și ni le prilejuiește întotdeauna Opera mereu deschisă a Dumitale.

Referințe bibliografice

1. Vezi: Bărlădeanu, Lucreția. *Ion Druță – o emblemă a moldovenismului* / În: Lucreția Bărlădeanu. *Secolul nomazilor. Itinerar literar român-francez*. – Chișinău: Editura „Epigraf”, 2006.
2. Coroban, Vasile. *Ion Druță (Portret literar)* // În: *Profiluri literare*. – Chișinău: „Lumina”, 1972.
3. Cristea, Valeriu. *Purtând povara bunătății, dar și a răutății noastre ...* // În monografia colectivă: *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*. În 2 volume. Vol. 1. Coordonator, coautor și redactor științific – Mihail Dolgan. – Chișinău: CEP USM, 2004.
4. Ornea, Zigu. *Simboluri ale dăinuirii de neam* // În monografia colectivă: *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*. În 2 volume. Vol. 2. Coordonator, coautor și redactor științific – Mihail Dolgan. – Chișinău: CEP USM, 2004.